

prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud: I. Volcovschi)
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud: D. Fujenco, L. Caraianu, A. Mironov)

DECIZIE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Tamara Bot,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tamara Bot
împotriva lui Vladimir Perușenco cu privire la înlăturarea obstacolelor,
împotriva încheierii din 2 martie 2021 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 10 decembrie 2019, Tamara Bot a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Perușenco cu privire la înlăturarea obstacolelor.

Prin hotărârea din 26 octombrie 2020 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tamara Bot împotriva lui Vladimir Perușenco cu privire la înlăturarea obstacolelor, ca fiind neîntemeiată.

Invocând netemeinicia hotărârii prime instanțe, la 19 noiembrie 2020 Tamara Bot a depus apel nemotivat, împotriva hotărârii respective, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea înaintată.

Prin încheierea din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Comrat nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat Tamarei Bot un termen de 10 zile din data recepționării copiei încheierii pentru depunerea unei cereri motivate suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și pentru achitarea taxei de stat la depunerea apelului în cuantum de 75 de lei.

Prin încheierea din 2 martie 2021 a Curții de Apel Comrat s-a restituit cererea de apel depusă de Tamara Bot, împotriva hotărârii din 26 octombrie 2020 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, din motivul neîndeplinirii cerințelor expuse în încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

La 17 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Tamara Bot a declarat recurs, împotriva încheierii din 2 martie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece a fost în imposibilitate de a recepționa încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, din motiv că a fost bolnavă de COVID-19, fapt despre care a înștiințat instanța printr-o cerere separată.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat încheierea contestată la 2 martie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii prin scrisoarea de însoțire din 2 martie 2021 (f.d. 108), care a fost recepționată de recurentă la data de 5 martie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 109)

Astfel, recursul declarat la 17 martie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 10 decembrie 2019, Tamara Bot a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Perușenco cu privire la înlăturarea obstacolelor.

Prin hotărârea din 26 octombrie 2020 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tamara Bot împotriva lui Vladimir Perușenco cu privire la înlăturarea obstacolelor, ca fiind neîntemeiată.

Invocând netemeinicia hotărârii prime instanțe, la 19 noiembrie 2020 Tamara Bot a depus apel nemotivat, împotriva hotărârii respective, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea înaintată.

Prin încheierea din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Comrat nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat Tamarei Bot un termen de 10 zile din data recepționării copiei încheierii pentru depunerea unei cereri motivate suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și pentru achitarea taxei de stat la depunerea apelului în cuantum de 75 de lei.

Colegiul reține că încheierea din 28 ianuarie 2021 a fost expedită apelantei/recurente la 28 ianuarie 2021, însă nu a fost recepționată de destinatar, plicul fiind restituit instanței cu mențiunea „a expirat termenul de păstrare” (f.d. 104-105).

Astfel, prin încheierea din 2 martie 2021 a Curții de Apel Comrat s-a restituit cererea de apel depusă de Tamara Bot, împotriva hotărârii din 26 octombrie 2020 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, din motivul neîndeplinirii cerințelor expuse în încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de

apel, în cazul în care apelantul nu s-a conformat dispozițiilor încheierii din 28 ianuarie 2021.

Totodată, Colegiul învederează că încheierea din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces conform scrisorii din 28 ianuarie 2021, la adresa indicată de apelantă, însă nu a fost recepționată de aceasta, plicul fiind restituit cu mențiunea „a expirat termenul de păstrare”.

În sensul art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 111 Cod de procedură civilă, statuează că actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În temeiul art. 112 alin. (3)-(4) Cod de procedură civilă, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

În conformitate cu prevederile art. 115 Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art. 116.

Corespunzător, în temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, statuează că sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural

defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 61 Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Astfel, instanța de apel corect a specificat că în termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, Tamara Bot nu li-a înlăturat, precum și nu a comunicat despre imposibilitatea de înlăturare a acestora și nu a solicitat prelungirea termenului de procedură, ori, în termenul acordat, nu a prezentat cererea de apel motivată, ceea ce atestă că indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu au fost îndeplinite, fapt ce a impus restituirea cererii de apel.

Așadar, în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Colegiul mai învederează că conform jurisprudenței CtEDO (Ghinea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 28 ianuarie 2021 de către apelant, în circumstanțele descrise și în termenul stabilit de instanță, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța

de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

Așadar, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel în termenul stabilit. Or, exonerarea arbitrară a apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelantul nu a depus suficiență diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 2 martie 2021, în cazul în care apelantul nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Mai mult, cu referire la argumentul recurenteii, precum că a fost în imposibilitate de a prezenta apelul motivat deoarece a fost internată în spital precum și că a informat instanța despre acest fapt, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că din declarațiile recurenteii aceasta s-a aflat în spital în perioada 27 ianuarie 2021-12 februarie 2021 (f.d. 112), or, încheierea de restituire a fost emisă la 2 martie 2021.

De altfel, Colegiul reține că recurenta în susținerea poziției sale nu a prezentat careva probe, ori în sensul art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Tamara Bot.

Se menține încheierea din 2 martie 2021 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tamara Bot împotriva lui Vladimir Peruşenco cu privire la înlăturarea obstacolelor.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat